

Tenir o no tenir indústria de cinema

L'esborrany del decret sobre el foment del cinema en català de la Generalitat ha despertat el debat sobre la producció cinematogràfica a Catalunya. El sector demana una llei que doni suport a la indústria i que no es recolzi únicament en la llengua.

La fàbrica de somnis de Catalunya necessita una revisió de la seva política d'empresa. El sector cinematogràfic demana el suport del govern per tenir una indústria de cinema més sòlida. Però, perquè això sigui possible "cal una cosa bàsica: que la Generalitat es plantegi si vol tenir o no tenir una indústria cinematogràfica", segons declara Francesc Bellmunt, director de pel·lícules com ara *El complot*

dels anells i *Gràcies per la propina*.

L'avantprojecte del decret del foment del cinema en català estudia mesures per a impulsar la producció de cinema català. Segons Lluís Jou, director general de Política Lingüística, "l'esborrany del decret sobre mesures de foment de l'oferta cinematogràfica doblada i subtítolada en llengua catalana no és una alternativa a la política de foment de la produc-

ció sinó que és complementària". Ara falta que el Departament de Cultura redacti aquest decret sobre la producció.

A banda de la política lingüística, el sector demana una política cinematogràfica que afavoreixi aquesta indústria, perquè segons Bellmunt "si només s'implanta el decret de les quotes de doblatge s'estableix una paradoxa amb els criteris de normalització que diuen que tota pel·lícula que es

faci a Catalunya i rebí una sèrie d'ajudes està obligada a estrenar-se en català, mentre que la distribuïdora d'una pel·lícula estrangera, amb la llei de la quota de doblatge, pot buscar els dos mercats, català i castellà". Per aquest motiu l'Associació Catalana de Productors Cinematogràfics i Audiovisuals (ACPCA) considera que "una política cinematogràfica efectiva no pot recolzar-se únicament en la llengua i oblidar la seva vessant industrial".

Josep Bargalló, diputat d'Esquerra Republicana, crítica que la política a favor del cinema a Catalunya és pràcticament inexistent: "A Catalunya tenim potencial humà i tècnic, però no tenim indústria en el sentit progressiu del terme, perquè no hi ha una política real de suport a aquesta indústria. Una mostra del desinterès de la Generalitat és que encara no hagi demanat el traspàs del cinema. Aquí està l'arrel de la qüestió, perquè sense traspàs no pot haver-hi política pròpia".

La història interminable. Són diferents els motius que expliquen que Catalunya no hagi consolidat una indústria cinematogràfica al llarg de vint anys de democràcia, tot i que la majoria de directors de l'estat que actualment estan en actiu són catalans. "No hi ha una articulació massa bona entre el que és indústria, Generalitat, Ministeri i televisions. No hi ha coordinació, hi ha relació, hi ha funcionament, però aquest funcionament es podria optimitzar", segons Bellmunt.

Pere Portabella, productor de llarg-metratges de culte com ara *Viridiana* de Buñuel i director de pel·lícules com ara *El pont de Varsòvia*, explica que "els estudis es van desplaçar a Madrid. Molts productors se'n van anar perquè era allà on es treballava. A Catalunya el mercat ha estat ocupat per les multinacionals i això implica que la indústria catalana té un espai comprimit i petit". Per aquesta raó, "la producció cinematogràfica catalana ha de lluitar contra uns hàbits molt arrelats: el consum del cine nord-americà

El sector proposa un debat amb totes les parts implicades per definir els objectius del cinema en català.

i doblat al castellà. Trencar aquesta dinàmica requereix lleis, voluntat, ideologia i realitats, però sobretot el de sempre: voluntat d'impulsar una indústria sòlida", segons explica Bellmunt.

Rosa Vergés, directora de llarg-metratges com ara *Tic-Tac* i *Souvenir*, afegeix que "la indústria està ofegada perquè la política dels últims quinze anys ha afavorit la ràdio i la televisió per difondre el català i al cinema no li han vist cap interès perquè sabien que estava en mans dels americans. Ara, amb l'exemple de la resurrecció del cinema espanyol, s'ha vist que es pot fer alguna cosa en cinema en català".

D'altra banda, hi ha una demanda de cinema en català. Segons

Francesc Bellmunt, "el cinema en català té un públic fidel, potser més fidel que el que pugui tenir el cinema espanyol. Aquesta fidelitat, però, ha fet una sèrie de corbes. Després del franquisme hi havia una militància. Després, a mitjan anys 80, hi havia una mena d'odi, tot el que era cinema en català era considerat dolent. Per sort, ara hem tornat a una situació normal en què algunes pel·lícules agraden i d'altres no". Portabella hi afegeix que "el cinema en català té un públic perquè després de vint anys de normalització lingüística hi ha uns ciutadans que demanen llegir i veure en català". Ara bé, malgrat aquesta demanda no s'ha superat aquesta inconstància de la fidelitat del públic del cinema en català per la manca de freqüència en l'exhibició de pel·lícules catalanes, perquè, segons Bellmunt, "la freqüència és el que fa el consum i un bon exemple d'això n'és la televisió".

Segurament l'auge catalanista posterior al franquisme hagués estat el moment idoni per a impulsar el cinema en català, però segons Bellmunt, "en aquell moment l'objectiu polític era triar entre televisió i cinema i es va escollir la televisió, perquè la televisió aconseguia fer normalització lingüística i alhora massificar;

Fotograma de la pel·lícula 'Souvenir' (1994) de Rosa Vergés, protagonitzada per Emma Suárez. Vergés creu que la indústria cinematogràfica catalana està ofegada perquè la política dels últims quinze anys ha afavorit la ràdio i la televisió per difondre el català en detriment del cinema.

EL DECRET I LES DADES

Disseny: DAVID FERNÁNDEZ Fotos: JORDI PLAY / ARXIU Font: GENERALITAT DE CATALUNYA

EL DECRET

QUOTES DE DISTRIBUCIÓ

L'any 2001 es veuran afectades les pel·lícules de les quals es facin més de 16 còpies per a Catalunya. La meitat d'aquestes còpies haurà de ser doblada al català.

QUOTES D'EXHIBICIÓ

A final d'any cada sala haurà d'haver exhibit un dia de cinema en català per tres de cinema en espanyol o en altres llengües. La mateixa proporció s'aplica a les pel·lícules en versió original subtítulada.

ESTRENA

L'estrena de la versió en català no es podrà fer més tard que la versió en espanyol.

AJUTS

Les sales d'exhibició podran rebre un ajut que el Departament de Cultura encara no ha fixat. Les pel·lícules produïdes en versió original catalana podran tenir uns ajuts especials. El Departament pot subvencionar el doblatge de pel·lícules que no es vegin afectades per la quota però que siguin considerades d'interès cultural.

EL CINEMA A CATALUNYA EL 1997

	Pel·lícules	Espectadors
V. O. català	34	113.442
Doblada català	34	321.233
Subtit. català	2	1.311
V. O. castellà	149	2.073.181
Doblada castellà	536	19.660.670
Subtit. castellà	446	1.477.799
TOTAL CATALÀ	70	435.986
TOTAL CASTELLÀ	1.131	23.211.650

Percentatge de títols en català del total

7,3%

Percentatge d'espectadors de cinema en català del total

1,84%

AJUTS AL DOBLATGE O A LA PROMOCIÓ EN 1996 I 1997

PROMOCIÓ:

- Hackers, pirates informàtics
- Tren nocturn a Venècia
- Bellesa robada
- El jaguar
- En viu o en vitro?
- Una altra classe d'amor
- El pacient anglès
- El Sant
- L'anglès que va pujar un turó però va baixar una muntanya

DOBLATGE I CÒPIES:

- La lletra escarlata
- Un ratolí enamorat
- El geperut de Notre Dame
- Hèrcules
- Jan de jungla
- Western
- El demà no mor mai

TOTAL: 39.493.301 pessetes

TOTAL AJUTS:
82.336.234 pessetes

- Criatures ferotges
- Pervers
- Un home d'èxit
- Tothom estima algú alguna vegada
- Wilde

TOTAL: 42.842.933 pessetes

LA PRODUCCIÓ A CATALUNYA

Any	Pel·lícules
1992	21
1993	20
1994	17
1995	16
1996	10
1997	9

LES PEL·LÍCULES MÉS TAQUILLERES DOBLADES AL CATALÀ EL 1997

	Espectadors		Nombre de còpies		Mitjana d'espectadors	
	versió catalana	versió castellana	català	castellà	versió catalana	versió castellana
<i>El pacient anglès</i>	61.190	500.444	5	24	12.238	20.852
<i>Hèrcules</i>	70.335	339.473	42	74.033	7.033	8.083
<i>El demà no mor mai</i>	27.868	257.487	6	36	4.645	7.152
<i>El Sant</i>	15.396	242.889	24	37	3.849	5.565

en canvi, el cinema era un risc". A més, afegeix que "el cinema sempre ha estat separat del catalanisme al contrari que la literatura o la música, perquè és quelcom més industrial". En aquest punt, hi discrepa Rosa Vergés, que creu que "el cinema és un dels millors ambaixadors de la cultura d'un país" i preferiria que "els diners que es donen a les grans multinacionals estrangeres els donessin als cineastes catalans per impulsar la pròpia cultura".

La majoria dels professionals del sector reiteren que és imprescindible que una política cinematogràfica doni suport a la indústria. No es tracta de donar subvencions, sinó d'ajudar a crear una indústria, un mercat. Bellmunt creu necessari "augmentar la producció i la qualitat, perquè si hi ha risc econòmic, si no hi ha subvencions, sinó l'ajuda mínima, el sentit comercial augmenta i s'aconsegueix una dinàmica industrial de normalitat". D'altra banda, hi ha altres factors que també haurien d'intervenir per impulsar una indústria sòlida. Segons Francesc Bellmunt i Josep Bargalló "Televisió de Catalunya i Catalunya Ràdio haurien d'implicar-se més en la producció cinematogràfica, ja sigui com a promoció de les pel·lícules realitzades a Catalunya o com a exhibidora, en el cas de TV3".

Un bon nombre de directors i de productors de cinema senten que han estat apartats d'aquest diàleg. Rosa Vergés creu que "s'hauria de fer un debat amb totes les parts integrants del sector i d'aquesta manera no ens trobaríem en aquesta absurda situació política". Portabella afegeix que "l'Administració i el sector haurien de tenir una relació més estreta i fer una anàlisi conjunta i a partir d'aquí buscar fórmules, no només a cop de voluntarisme, sinó legalment". Ara, "només" falta que totes aquestes propostes del sector i l'avantprojecte del decret de foment del cinema en català no es converteixin en allò que el vent s'endugué.

Beatriz Cabezas

XXVII Premis Octubre

Premi d'assaig

JOAN FUSTER

JURAT

Xavier Antich, Antoni Furió, Vicenç Altaió, Josep Gilreu i Isidor Marí

Dotat amb 1.000.000 de pessetes

Premi de narrativa

ANDRÒMINA

JURAT

Màrius Serra, Isabel-Clara Simó, Alfons Cervera, M. Pau Janer i Francesc Sellés

Dotat amb 2.000.000 de pessetes

Premi de poesia

VICENT ANDRÉS ESTELLÉS

JURAT

David Castillo, Marc Granell, Vicenç Llorca, Francesc Calafat i Manuel Garcia Grau

Dotat amb 500.000 pessetes

Les obres aspirants a qualsevol d'aquests premis hauran de ser presentades en l'Editorial Tres i Quatre (c/ Pérez Bayer, 11. 46002 València) abans del 15 de setembre de 1998.

3i4
1998